

Berg: Jeg takker begge de ærede Forslagsstillere for den velvillige Opmærksomhed, de have vist mine tidligere fremsatte Bemærkninger, det er mig meget kært at høre det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds (Vojfen) meddele os, at denne Sag er saa overordentlig nøje gennemtaent, saa solidt baseret, at jeg f. Eks. aldrig har kunnet drømme om at komme med et saa gennemtaent Forslag til Tinget som dette. Det glæder mig, at saa denne Forsikkring fra en af Tingets nuværende Medlemme. Thi selv om man tror, at der er adskillige Ugler i Mosen, naar man ser paa Forslaget, giver det dog en vis Betyggelse, naar Magthaverne eller en Del af Magthaverne her i Tinget tør forsikre os, at de have taent for os, saa nu kunne vi ganske følge dem. Jeg har hørt Regeringen tit forsikre: enten dette eller intet, og at naar vi ikke fik det, saa fik vi Lov at vente. Den samme Sprogbrug bruges nu her af begge de ærede Forslagsstillere, men navnlig af den ærede første Taler i Dag. Han siger os i Virkeligheden, at man har nøje overvejet, hvilke Grænser man kunde og burde gaa til for at saa denne Sag gennemført. Det samme siger nu det ærede Medlem for Skelstør (D. Scavenius). Han siger: Vogt Jer, det er Grænsen, indenfor hvilken vi kunne saa dette gennemført. Han er imidlertid saa venlig at tilføje, at det, man ønsker ud derover, det, som er fremsat af mig og andre ærede Talere, er det bedste. Han siger, vi skulle nemlig huske paa det gamle Ord: Det bedste er det godes værste Fiende. Det er en Høflighed, og jeg takker det ærede Medlem, fordi han dog betragter vore Grunde, som for det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds (Clausen) have lydt som et umodent Tankeeksperiment, som det bedste set i Forhold til Lovforslaget. Det er en Høflighed i alt Fald, som er prisværdig lige overfor den Maade, hvorpaa den ærede Forslagsstiller for Maribo Amts 4de Valgkreds omhandler Tingene. Men den ærede Taler fra Skelstør er lige saa sikker som det ærede Medlem fra Møen paa, at her er Grænsen; vove vi at visse nogen Forandring af noget som helst væsentligt Indhold, ere vi særdege, saa saa vi ikke mere. Nu siger man nok, at der ligger intet bag ved, og jeg tror det ærede Medlem paa hans Forsikring, men det er dog ganske mærkeligt i Grunden, at et Lovforslag saa nøjagtig kan komme til at udtrykke dels det ærede Medlem for Møens og dels det ærede Medlem for Skelstørs Mening, saa at de, bortset fra rene Bagateller i Indvendingerne, samle sig i den Tanke at sætte en Begrænsning for, hvad vi overhovedet kunne vente i denne

Sag. Der maa være et underligt Slægtskab, forekommer det mig, til Stede, da der ikke har foregaaet nogen Tankeudveksling mellem dem, der har frembragt dette skønne løstende tillidsvækkende Resultat, der kunde spare os meget Arbejde, hvis vi da ikke ogsaa havde en saadan lille stille Forpligtelse til at se paa de Sager, der blive lagte paa vort Bord. For saa vidt den ærede første Taler (Vojfen) rørte ved mine Betragtninger, beholdt han sig ganske til, hvad den egentlige Ordfører for dette Forslag, det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds (Clausen) tidligere har sagt, om end med yderligere Motivering; der var intet nyt deri. Han fremhævede, at jeg ikke havde læst § 3 i Lovforslaget, naar jeg kunde mene, at der var Tvivl om, at de paagældende kunne kræve 2 Skæpper Land. Jeg kunde svare det ærede Medlem, at han maa ikke have hørt, hvad jeg derom tidligere har ytret, naar han kan henvende til mig, at jeg ikke har læst en Bestemmelse i et Lovforslag, som jeg kritiserer. Naar man vil, at der i de Ord, at de, som ere i Besiddelse af en Jordlod mindre end 1 Skæppe Land, kunne dog kun kræve en ny Havelod paa 1 Eft. Lands Størrelse", skal ligge, at de, der ikke have nogen Jord, kunne kræve 2 Skæpper Land, saa er det ikke det almindelige Lovsprog efter min Mening. Der kan, som jeg sagde, være en Formodning for, at det skal være Meningen, men det er intet Lovsprog. Det var det eneste, det ærede Medlem kunde svare paa mit Spørgsmaal i den Retning, som den høje Ordfører for Forslaget (Clausen) ikke nedlod sig til. Men dernæst er der Spørgsmaalet om, hvad 2 Skæpper Land ere værd. Det ærede Medlem fra Stege (Vojfen) yttrede, at Boniteten har ikke saa stor Betydning som Areal, naar Talen er om Havelod; det er da Areal, det kommer an paa, den Anskuelse er jeg ikke enig i. Jeg tror nu, at naar der er Spørgsmaal om Havelod, har det særdeles stor Betydning, om Jorden er dyrkelig eller ikke dyrkelig, og Urimeligheden i det ærede Medlems Betragtning kom frem, da han sagde, at $\frac{1}{4}$ Skæppe Hartkorn vil mange Steder naa op til mange Eder Land. Saaledes citerer jeg hans Udtryk, og han kan for saa vidt have Ret, men det bekræfter kun, hvad jeg siger, at de 30 til 40 eller 50,000 Menneſter, som man mener, at Lovforslaget vil komme til Gode, vil man med Forsæt lade det komme højst ulige til Gode. Det staar nu bevist. Jeg er af en anden Anskuelse; det burde ikke være saa. Jeg skal dog i Forbindelse med denne Bemærkning om det geometriske Maal berøre, hvad den